

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám az Agrárminisztérium támogatásával készült.

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

XXIV. évfolyam
2023. július

HAKI Napok: A tudomány és a gyakorlat egysége

Nagy érdeklődés övezte a 47. Halászati Tudományos Tanácskozást, vagyis a HAKI-napok szokásos kétnapos rendezvényét. A halászat fejlesztésének egyik legjelentősebb szakmai fórumán 150 szakmai érdeklődő hallgatta a plenáris előadásokat és a szekcióüléseket a szarvasi kutatóintézetben. Idén az akvakultúra és a tógazdasági haltermelés fejlesztésének a lehetőségeire fókuszáltak az előadók, és sok másik tudományos halászati műhely eredményeit is bemutatták. Halasi-Kovács Bélával, a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet Halászati Kutató Központjának (MATE-AKI-HAKI) a vezetőjével beszélgettünk.

Minden évben a leginkább aktuális témakörök vannak a tudományos konferencia napirendjén. A tógazdasági haltermelés nemcsak az utóbbi évek drasztikus környezeti – és a gazdálkodási körülmények emiatti gyökeres – változása miatt került előtérbe, hanem mert két nagy jelentőségű eseményre is sor kerül idén, amelyek várhatóan hosszú távon meghatározzák a magyar halászati ágazat tevékenységét. Az idei HAKI-napok fókuszában az állt, hogy ezen a két nemzetközi rendezvényen közös álláspontot képviseljenek a magyar résztvevők, fogalmazott Halasi-Kovács Béla.

Ez az év sem lesz könnyű

E két fontos rendezvény egyikének, az augusztus 31. – szeptember 1. közötti VI. Nemzetközi Pontykonferenciának szintén Szarvas lesz a helyszíne. A MA-HAL és a HAKI közös eseményét a kutatóintézet konferenciatermében tartják. A konferencia mottója: „Kerüljön a ponty az öt megillető helyre Európában”, vagyis az a célja, hogy a kutatók, termelők és az akvakultúra-politikát meghatározó nemzetközi személyiségek párbeszédet folytassanak, amiből kialakulhat a pontytermelés jövőjét biztosító, annak eredményességét javító európai stratégia. Ennek tudományos-szakmai alapjait a konfe-

rencia plenáris előadásain osztják meg, az öt tematikus panelben pedig a rész-kérdésekről folytatnak párbeszédet a szakemberek.

A másik rendezvény szeptember 18-21. között lesz Bécsben. Az „Akvakultúra Európa 2023” című rendezvényt a European Aquaculture Society (EAS, Európai Akvakultúra Társaság) szervezi. Ez a legnagyobb tudományos európai akvakultúra-konferencia, bár a tudományos előadások mellett sok szakmai programra sor kerül. Mivel az idei konferencia szervezőbizottságában vezető szerepet töltenek be a HUNATiP és a MATE szakemberei, így erős lesz a magyar vonatkozása. A MA-HAL és a MOHOSZ kiállítóként is részt vesz a rendezvényen, a MA-HAL pedig szakmai utat szervez tagjai számára.

A Halászati Tudományos Tanácskozást, szokás szerint, Halasi-Kovács Béla intézetvezető nyitotta meg, majd *Németh István*, a MA-HAL elnöke köszöntötte a megjelenteket. Beszámolt a szervezet előző évi eseményeiről is, amelyek – mint mondta – nem voltak híján problémáknak és kihívásoknak. Az idei év sem ígérkezik könnyebbnek, mondta, bár a kormány hathatós segítségével sikerült jelentősen csökkenteni a tavalyi veszteségeket, kríziskompensáció címen. A másik idei pozitívumnak azt

Halasi-Kovács Béla, a MATE-AKI-HAKI vezetője

tartja, hogy a ponty piaci helyzete javult a tavalyihoz képest, mert sikerült emelni az árát, még ha az nem is kompenzálta teljes egészében a veszteségeket.

A hagyománynak megfelelően Szarvas polgármestere, *Babák Mihály* is köszöntötte a tanácskozás résztvevőit, hangsúlyozva, hogy mindenkinek össze kell fognia annak érdekében, hogy az ágazat jó eredményeket tudjon elérni.

Igazságtalan a jelenlegi uniós rendszer

A plenáris szekcióülésen felkért előadók a hazai édesvízi akvakultúra, hangsúlyosan a tógazdasági akvakultúra fejlődési lehetőségeit, akadályozó tényezőit ismertették. Elsőként Halasi-Kovács Béla vázolta fel az édesvízi akvakultúra jelenlegi helyzetét és fejlesztési lehetőségeit az Európai Unióban. A globális szinten az akvakultúrának egyre inkább meghatározó szerepe van a halászat mellett. ▶

▶ Emellett az édesvízi akvakultúra domináns a halellátásában. Az európai tendenciák nem követik a globális változásokat, hiszen itt jelenleg is az egyre kevésbé fenntartható tengeri halászat biztosítja a haltermékek 86 százalékát. Ráadásul a globális szinthez képest az európai akvakultúra ágazat nem tart megfelelő mértékben lépést a fejlődéssel. A globális akvakultúra éves szinten 6,5 százalékkal növeli a termékkibocsátását, míg az európai szektornál alig éri el a 2 százalékos növekedést, ami a fenntarthatóság és az élelmiszer-biztonság szempontjából egyaránt óriási problémát jelent. Az Európai Unió csupán 40 százalékban képes a saját piaci igényeit kielégíteni, a többi hal és haltermék importból származik, mégpedig azokból az országokból, ahol korántsem a szigorú uniós szabályozások szerint folyik a haltermelés. Az adatok egyértelműen bizonyítják, hogy az édesvízi akvakultúra fejlesztésére nagyobb hangsúlyt kellene helyezni, mert a jövőben egyre inkább a kontinentális akvakultúra fogja tudni fenntartható módon biztosítani a táplálkozásban fontos egészséges halhúst. Sajnos, az EU számára továbbra sem jelent prioritást az édesvízi haltermelés fejlesztése. Jó példa erre, hogy a jelenlegi kutatási támogatási rendszerben az édesvízi akvakultúra fejlesztését célzó pályázati kiírások száma elhanyagolható. Ugyanakkor továbbra is azon kell dolgozni, hogy összefogva a többi édesvízi akvakultúra orientált európai országgal a magyar halászati stratégiát érvényesíteni tudjuk, mondta az intézetigazgató.

Csökkeneni a ponty túlsúlyát

Katics Máté, a Czikkhalas Kft. vezetője a tógazdasági akvakultúra fejlesztésének a lehetőségeiről tartott előadást, termelői oldalról. Testközelből mutatta be, hogy ő maga milyen innovációs lehetőségeket lát, és hogy milyen igények fogalmazódtak meg az ágazatban. A fejlődést akadályozó tényezők közül a halegészségügyi problémákat emelte ki.

Fodor Ferenc, a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. haltermelési igazgatója az édesvízi akvakultúrát a természetes vízi halgazdálkodással összekötve osztotta meg gondolatait. A természetes vizekbe való haltelepítésben mindenütt a ponty van túlsúlyban, ami egyfajta adottsága a hazai haltermelésnek, pedig új halfajok termelését is bele kellene venni, hogy változtassunk a halkihelyezés hazai arányain.

Váradi László, a HUNATiP elnöke lehetőségeket mutatott be arra, hogy az édesvízi akvakultúrában milyen innová-

Akvakultúra Európa 2023

Az akvakultúra a világ legváltozatosabb gazdálkodási gyakorlata a fajok számát, a tenyésztési módszereket, az intenzitást és az alkalmazott környezetet tekintve. Jelentős erőfeszítéseket tettek a fajok sokféleségének előmozdítása érdekében, mivel a globális akvakultúra-termelést néhány tucat faj uralja.

Az erőforrások felelősségteljes felhasználásának, a jobb hatékonyságnak és a jövőbeli kihívásokkal, például a betegségekkel és az éghajlatváltozással szembeni fokozott ellenálló képessége iránti igény további diverzifikációt tesz szükségessé az akvakultúrában a fajok szintjén túl. Az akvakultúra diverzifikációjának azonban kiegyensúlyozottnak kell lennie, figyelembe véve a terület sajátosságait, a rendelkezésre álló természeti erőforrásokat, a társadalmi valóságot és a körforgásos gazdaság szükségleteit. A diverzifikációt megfelelően fenn kell tartani a helyi viszonyokhoz, a piacra jutáshoz és az ellenálló képesség növeléséhez.

A kis- és nagyméretű akvakultúra-vállalkozások és a különböző vízfelhasználók tevékenységei közötti egyensúly például az akvakultúra fejlesztésének kiemelt kérdése. Az osztrák fővárosban tartandó AE2023 tökéletes találkozóhely a diverzifikációra való összpontosításhoz, és bár Ausztria akvakultúrájának termelése szerény, nagyratörő tervekkel rendelkezik mind a meglévő rendszerek fejlesztésére, mind új termelési módszerek és fajok bevezetésére – Németország, Magyarország, Csehország, Olaszország és az akvakultúra fejlesztésére összpontosító többi európai ország szomszédságában.

A diverzifikáció természetesen a tengeri ágazat számára is különösen fontos, és az AE2023 párhuzamos ülései az európai akvakultúra-tudományos tudományágak és fajok teljes körét lefedik, szóbeli és poszter előadásokat is tartalmaznak majd. Az AE2023 nemzetközi kereskedelmi kiállítást, ipari fórumot, hallgatói üléseket és tevékenységeket, műholdas műhelyeket és az EU-kutatásról szóló frissítéseket is tartalmazni fog. A magyar haltermelőket, kutatókat, szakembereket is minél nagyobb számban várják Bécsbe szeptember 18–21-én.

ciót tesznek lehetővé a legújabb tudományos eredmények.

A marketing nagyon fontos

A plenáris előadásokat követően hosszabb panelbeszélgetés kezdődött, aminek a célja az volt, hogy a plenáris szekcióban elhangzott előadások legfontosabb kérdéseire a kutatók és a termelők közös megoldásokat dolgozzanak ki. Valódi párbeszéd alakult ki, és hasznos megoldási javaslatok születtek, a többi között az, hogy a túlzott bürokrácia nagyon nagy terhet ró a kkv szektor szereplőire. A marketing szerepének a fontossága is terítékre került, már kisgyermek korban tudatosítani kell, hogy az itthon termelt hal kiváló, jó minőségű, egészséges termék. A fogyasztókat a kornak megfelelő csatornákon lehet megszólítani. A halfogyasztás növelése a vidék érdeke is, hiszen a nagyobb fogyasztás a munkahelyek megtartását is elősegíti. A pontytermelés növeléséhez és a stabil piaci ellátás biztosításához a teljes értéklánc mentén nagyobb szervezethezre volna szükség. Ebben a MA-HAL-nak még nagyobb szerepet kellene vállalnia.

A panelbeszélgetést követő hidrobiológiai szekcióban több aktuális témáról, így például a keresztzárások kimutatható hatásairól, az invazív fajok őshonos halközösségekre gyakorolt hatásairól volt szó. Az akvakultúra fejlesztését két tudományos szekcióban tárgyalták, ahol most angol nyelvű előadások is elhangzottak. Az előadások legfontosabb témái a technológiafejlesztés területén új hibridek tanulmányozása, új takarmányadalekok fejlesztése, a halhamisítás hatásai, fontos ál-

lategészségügyi problémák vizsgálata voltak. A tanácskozás sikerességét jelzi a másfél száz résztvevő. Ez egyúttal azt is bizonyítja, hogy a magyar édesvízi akvakultúra szereplői keresik a kihívásokra a jó válaszokat, amit a kutatók és a termelők közösen, összefogva tudnak megfogalmazni.

Öt témakört jártak körül

Halasi-Kovács Béla a VI. Nemzetközi Ponty Konferenciáról elmondta, hogy a konferenciára való jelentkezéshez megnyílt az online felület. Ez az esemény nem tudományos konferencia, alapvetően a kutatók, az akvakultúrában résztvevő európai és ázsiai szakemberek, valamint az európai termelők párbeszéde áll a középpontban. Célja a pontytermelés jövőjét biztosító és eredményességét növelő európai stratégia megfogalmazása. A két nap során öt témakörben rendeznek panelbeszélgetést, így a technológiafejlesztés lehetőségeiről, a genetikai előrehaladásról, az állategészségügy aktuális kérdéseiről, a ponty értéklánc fejlesztési lehetőségeiről, valamint a tógazdasági haltermelés és a környezet kapcsolatrendszeréről, a hagyományos tavi haltermelés nemzetközi elismeréséről. Emellett lehetőség lesz a kutatóknak a témában elért tudományos eredményeik bemutatására, valamint a termelők és termékeik bemutatására poszttereken. A konferencia eredményeként egy kötet jelenik meg az EIFAAC támogatásával, ami a konferencia megállapításai mellett a résztvevők egységes állásfoglalását fogja tartalmazni az európai pontytermelés fejlesztése érdekében.

HAJTUN GYÖRGY

90%-os
finanszírozás*

Gyors előfinanszírozás az Ön igényeihez igazodva

- Több mint 30 támogatási jogcímre.
- Egyszerű igénylés, előre tervezhető költségekkel.
- A támogatási összeg beérkezését követő utólagos kamatfizetéssel.

*A megjelölt 90% a finanszírozás elérhető legmagasabb mértéke, mely az egyedi ügyekben függ a hitelbírálat eredményétől, ezért az ügyletek sajátosságaitól függően egyes esetekben e mérték alacsonyabb összegben kerülhet meghatározásra a Bank által. A tájékoztatás nem teljes körű és nem minősül a Ptk.6:64§-a szerinti ajánlatnak, nem jelent a Bank részéről szerződéskötési kötelezettséget. Az MBH Agrártámogatások Faktoring igénybevételének részletes feltételeiről tájékozódhat az MBH Bank weboldalán (www.mbhbank.hu) vagy az MBH Bank Agrárcentrumokban országszerte.

Ékszer az ócsárdi völgyben

Idén harminc éves a H&H Carpio Halászati Kft. Horváth Zoltán ügyvezető tudatosan építette az ócsárdi tógazdaságot az évtizedek során, alaposan kihasználva a természeti adottságokat. A tógazdasági és az intenzív haltermelés mellett minden igényt kielégít a horgászturizmus kiszolgálása, panzió és csárda teszik komfortossá a vendégek itt-tartózkodását. A kft. igazi családi vállalkozás, feleségének és már két felnőtt gyermeküknek is egzisztenciális biztonságot ad.

Horváth Zoltán kisebb házi ünnepséget szervezett a cég megalapításának harmincadik évfordulójára, amire e sorok íróját is meghívta. Egy tucat régi halász kollégával találkoztunk a rendezvényen, ami garantálta a kiváló hangulatot. Természetesen nem volt vége az anekdotázásnak, a közös emlékek felelevenítésének. Jó érzéssel költöttük el a házigazda által készített kecsgelevest és sült süllőt, amiket kiválóan kiegészített a házigazdánk felesége, Mária sütötte pogácsa.

A kezdet

Az 1993-ban alakult vállalkozás családi tulajdonban van. Fő tevékenysége édesvízi halgazdálkodás, ami kezdetben 38 hektáron folyt, de jelenleg csak 14 hektáron gazdálkodnak. Az egyik tavon horgásztatással foglalkoznak, elsősorban a többi tavukban termelt halat értékesítik benne.

Ezt a tevékenységet egészíti ki a halászcárda és a panzió. A horgásztatással együtt azok hozzák az idegenforgalmi bevételeket.

A tápra szoktatott, intenzív nevelésre alkalmas süllőivadékok (10-30 gramm) előállítását 2013-ban kezdték meg, a hozzá szükséges infrastruktúrát ugyanabban az évben építették ki. A társaság másik profilja orvosi tevékenység: járóbeteg-ellátást és foglalkozás-egészségügyi ellátást nyújtanak.

A tevékenységeket felosztották a családtagok között. A tógazdasági haltermelésért az ügyvezető a felelős, az intenzív haltermelő rendszert *ifjabb Horváth Zoltán* építette fel és működteti. Az orvosi szolgáltatást Horváth Zoltán felesége, *Dr. Weisz Mária* és lányuk, *Dr. Horváth Zsuzsanna* nyújtja, az idegenforgalmat és a horgászturizmust pedig *Morvai Gabriella*, ifjabb Horváth Zoltán felesége irányítja.

Ha már így bemutatuk a családot, el kell mondani, hogy Zsuzsanna és Zoltán három-három unokával örvendeztette meg a nagyszülőket. A cég honlapján feltűnt, hogy a halgazdálkodási felsőoktatásban előírt kötelező és önkéntes szak-

mai gyakorlatot is eltölthetik náluk a hallgatók.

Beszélgetésünk kezdetén az ügyvezetővel felidézünk egy évtizedekkel ezelőtti történetet. Az ezredforduló tájékán tartottak egy horgászrendezvényt az ócsárdi csárdában, amin razbóracsipsszel lepték meg a vendégeket. Nehezen vette rá

Aztán felesége, aki ma is háziorkosként dolgozik, Szentlőrincen kapott állást, akkor költözött a család Szentlőrinc-re. A baksai tavakat kiprivatizálták Zoltán alól, de családi összefogással sikerült helyette megvásárolni az ócsárdi völgyet, ami akkor mocsárvidék volt. Megvették még hozzá a 80 kilométerre fekvő lajosházi tavakat is. Ezzel vette kezdetét harminc évvel ezelőtt a cég felépítése.

Extenzívről átálltak intenzív termelésre

A kezdet nem volt könnyű.

„Le kellett hajtani a fejünket és nekilátni a nagy munkának, mert egy mocsárvidékből kellett tógazdaságot építeni. Saját munkával és saját kivitelezésben ké-

Apa és fia szépen felépítették a gazdaságot

magát a közönség a fogás megkóstolására, de amikor sikerült, pillanatok alatt elfogyott.

Horváth Zoltán nevetve mondta, hogy akkoriban teli volt a tava razbórával, és úgy gondolta, kezdeni kellene valamit az apróhallal. Felmerült a csipsz gondolata, amit meg is valósítottak.

A cégalapítás is jól jellemzi a házigazda mentalitását és gondolkodását. Kényszerből vágott bele a vállalkozói létbe. A rendszerváltás előtt megszűnt a munkahelye, ezért vette bérbe a baksai tavakat, ahol önállóan kezdett el halat termelni, úgy mond maszekként.

szült minden. Kikotortuk a tavakat, majd a falusiak kívánságára horgásztavat létesítettünk az egyikből. Ugyancsak a helyiek kívánságára épült a csárda, aztán a panzió. Ezzel teljessé vált a szolgáltatási paletta. A kft. főhadiszállása Ócsárdon van” – mondta el az ügyvezető.

Az intenzív haltermelés megvalósítása ifjabbik Horváth Zoltán érdeme. A Kaposvári Egyetemen végzett állattenyésztő agrármérnökként, majd a Pannon Egyetem Georgikon Karán szerzett doktori címet. Doktori disszertációjának témája a süllő tápra szoktatása volt intenzív haltermelő rendszerben. Nem véletlenül:

saját intenzív rendszerük gyakorlati megvalósításán dolgozott, és dologozik ma is a rendszer finomításán.

A tógazdaság adottságai nem a legjobbak. Völgyzáró gátas tavakról beszélünk, ahol a vízellátás eléggé rapszodikus, különösen az utóbbi években. Az aszály náluk is érezhető hatású, amikor meg nagy esőzés van, akkor bizony a víz mindent behoz a tóba, például a szántóföldekről a műtrágyát, és más szennyezést is. Horváth Zoltán nevetve meséli, hogy az elmúlt húsz évben nem használtak semmilyen trágyát, mert olyan nitrogén- és foszforterhelést kap a tó, amit nem szükséges szerves trágyával tovább növelni.

Viszont az iszap itt is leülepszik, emiatt négyévente kell kotorni a tavat. Horváth Zoltán a kezdeti időszakban megtapasztalta, hogy nem a pontytermelés lesz a jövő, mert ahhoz kicsi a területe. Fel is hagyott a piacos méretű ponty termelésével, mert nem volt elég tőkéje a fajta fenntartásához. Áttért az ivadéktermelésre. Ennek ellenére a cég nevében megtartotta a carpio szót, a ponty latin nevét. Persze, a saját horgászó betelepítésére még mindig saját nevelésű pontyot használ.

Megoldott a generációváltás

Horváth Zoltánt akkor ismertem meg igazán, amikor a MA-HAL jogelőd szervezetében a marketing feladatokról volt felelős. Ezt a szemléletet azonban nem sikerült széles körben elterjesztenie, mert a tagság zöme a maga útját járta, és nem voltak befogadóak az új szemlélet iránt. Horváth Zoltán hangsúlyozta: a marketing nem arról szól, hogy termelünk és adjuk el vele a terméket, hanem a piaci igényekhez kell igazítani a termelést, mert úgy lehetünk sikeresek. Az ügyvezető a maga példájával bebizonyította, hogy ha szükséges, akkor váltani kell, nem szabad a korábbi elképzelésekhez ragaszkodni. Ha nem változtatott volna, akkor nem jött volna létre a mai – szemre is igen tetszetős – tógazdasági kisbirtok. Rugalmassága abban is megmutatkozik, hogy tavaly a lajosházi tavak 24 hektárja kiszáradt, ezért el is adták őket. Ezzel a tógazdaság területe Ócsárd 14 hektárjára szűkült.

De ezen a kis területen is lehet nagyot alkotni, és a családok megélhetését biztosítani. Zoltán azon boldog cégtulajdonos, akinek a generációváltáson már nem kell gondolkodnia, hiszen a fia, ifjabbik Horváth Zoltán az intenzív haltermeléssel a jövőt is megalapozta. Apa és fia a kezdeti zökkenők után ma már harmonikusan dolgoznak együtt. Az ifjú szakember gyerekkora óta dolgozik a családi gazdaságban, a nyári szünetekben a tóparton segített az apának. A nagy vízválasztó az

érettségi után jött el, amikor végérvényesen eldőlt, hogy marad a halászati pálya. A kaposvári egyetemen – mivel Szentlőrinchez földrajzilag ez a legközelebbi felsőoktatási intézmény – csak keveset foglalkozott a hallal, a haltermelés tudományával, de sikerült Erasmus pályázattal kijutnia Hollandiába, a wageningeni egyetemre, ahol fél év alatt megtanult recirkulációs rendszereket tervezni. S ő volt az első egyetemi hallgató, akit Máltán, az Aqua Biotech cégnél fogadtak. (Ma már, mivel *Bardócz Tamás* a cég egyik vezetője, sok magyar diákot fogadnak ennél a cégnél.) Egy nyári hónapot a tihanyi Limnológiai Intézetben is eltöltött, ahol a Halászat folyóirat régi számainak rendezése közben rábukkant a tokfélék magyarországi történeteire. Itt dőlt el, hogy Zoltán intenzív haltermeléssel akar foglalkozni, és így valósult meg az intenzív recirkulációs rendszer – mégpedig saját fejlesztéssel, saját tőkével –, amiben elkezdett a süllő tápra szoktatásával foglalkozni. Ma már saját takarmányreceptúrával nevelik a süllőlárvát, nagy sikerrel.

Megalapozták a jövőt

Az intenzív rendszer két egységből áll: a keltetőből, és az utó-nevelő egységből. A keltetőben helyezték el a recirkulációs szaporító keltetőt, a két lárvanevelő egységet, illetve két klímakamrát. A munka java része itt zajlik, mert a legtöbb figyelmet a lárvanevelés igényli. Mivel nagyon intenzív a termelés, ezért a lárvát gyorsan elpusztul, ha valamilyen rendszerprobléma adódik, mert ilyenkor gyorsan kell beavatkozni. A 8 köbméteres lárvanevelő recirkulációs rendszerben például 370 ezer compót tudtak előállítani,

harcsából 150 ezret, süllőből 160 ezret, menyhalból 120 ezret tudtak előnevelni.

A tóban csak a természetes szaporodással bővül a halállomány, a táplálék is rendelkezésükre áll.

A jövőt azzal is megalapozták, hogy saját receptúra alapján, maguk gyártják a süllőtápot, mégpedig saját kis üzemükben. Már tervezik a kapacitás bővítését, mivel az étkezési-hal-termelést is szeretnék megoldani.

Bővítik a recirkulációs rendszerüket is, további 150 köbméteres medencékkel. A tavakban is van lehetőség recirkulációs rendszerek telepítésére, amiben más halfajok termelését oldhatják meg. Magyarán, az intenzív rendszer fejlesztése a fő irány, mert – ahogy az ügyvezető is fogalmazott – így nincsenek a magyar halastavak és ökoszisztéma adottságainak kitéve. Olyan halfajokat is be tudnak hozni, amelyek a hazai vizekben nem tudnának megélni, viszont piaci réseket tudnának betölteni új halfajok termelésbe vonásával. Ezek közé sorolják például a menyhalat, a tokféléket, esetleg a kínai sügért stb.

Nem kell mindenkinek pontyot termelnie ebben az országban, fogalmazott az ügyvezető. Jól megválasztott halfajokkal jövedelmezően lehet termelni intenzív rendszerekben. Igaz, erre a területre is begyűrűzött a költségek emelkedése, amit az ország minden tógazdasága érez. Az ócsárdi tógazdaságban is a háromszorosára nőtt a villanyszámla, pedig saját napelemparkkal rendelkeznek. A jövedelmezőség, a hatékonyság a mai költségtényezők mellett központi kérdéssé vált, hiszen a talpon maradás a tét.

H. GY.

Néhány haltermék 2023. év 26. heti bruttó fogyasztói ára (Ft/kg)							
	Élő ponty	Friss					
		pontyszelet	bőrös afrikai harcsa filé	busa törzs	busa szelet	lazac filé	
Fogyasztói piacok, értékesítő helyek	Bp. Fővám téri csarnok	2500	4100	4200*	2700	2700	7500
	Bp. Lehel téri csarnok	2350	4200	4200	-	-	9500
	Kecskemét	2200	3990	4700*	-	2100	9990
	Pécs	2690	3990	4790*	-	-	-
	Székesfehérvár	-	3890	3990*	-	-	7990
	Győr	-	3890	3590	1890	2150	7990
	Debrecen	2399	3999	4880*	2999	2999	7999
	Szolnok	2000	2940	-	1570	1570	-
	Békéscsaba	2390	4000	4950*	-	-	9000
	Gyula	-	3900	3700*	-	2400	-
	Nagykanizsa	2090	4190	4990*	-	2290	9890
	Kaposvár	2200	3650	4400*	2200	2200	8900
	Keszthely	2090	4190	4990*	-	2290	9890
	Balatonboglár	2242	3145	3250*	-	-	7130
	Szeged	2990	4190	5890*	3390	3690	10 690**
Üzletek 2023. 6. 27.	budaörsi Auchan	2039	4299	4590*	-	-	9299
	budaörsi METRO	1949	3999	3999*	-	-	6999

*nyüzött, **akciós ár
Forrás: AKI felmérés

Jól fut az RDHSZ szekere

Idén harminc éves a Ráckevei Duna-ági Horgász Szövetség (RDHSZ), amelynek gyökerei a tageszerveletei révén 115 évre is visszanyúlhatnak. A magyar horgászmozgalom bölcsőjeként is elismert szövetséget 25 éve elnökeként irányítja, vezeti Dr. Molnár Pál, így kettős jubileumról beszélgettünk.

• Elnök úr, idézzük fel első megválasztása körülményeit!

– Engedje meg, hogy először tisztázzuk: 1957 óta vagyok a tagja a Duna-ági horgász közösségnek, tehát minden a szövetséghez köt. Fiatalemberként felnéztem az akkori vezetőkre, de saját elgondolásom is volt róla, hogy mit lehetne vagy kellene másként csinálni. Az élet úgy hozta, hogy a Duna-ág északi horgász egyesületei összefogtak, és megtisztelték velem, hogy elhívtak egy beszélgetésre. Ezen a beszélgetésen elmondtam az elképzeléseimet, amelyek megvalósításához a tapasztalatom, a gazdasági és szervezési végzettségem, s végül, de nem utolsó sorban, a Duna-ág szeretete is adott volt. A beszélgetés végén az a döntés született, hogy engem javasolnak az egyesületek az elnöki posztra. Meg is választottak 1998. október 28-án. Azóta élvezem a tagság és a küldöttek bizalmát, amit ezúton is köszönök.

• A Magyar Országos Horgász Szövetséget Berényi János hozta létre, aki a Duna-ág horgászmozgalmának meghatározó képviselője volt. Kérem, idézze fel az ő személyét, személyiségét!

– Berényi János az egész magyar horgászmozgalom emblemikus alakja. Hosszasan sorolhatnám a tevékenységét, számos tisztséget töltött be. Óriási munkabírással, széles körű tájékozottsággal, határozottsággal, keménységgel, ugyanakkor lojalitással vezette az általa alakított Neptun Sporthorgász Egyesületet, és ugyanígy tett a MOHOSZ főtitkáráként. Utóbbi tisztséget húsz éven át ő töltötte be. Érdemei elvitathatatlanok, hiszen a legnehezebb időszakokban kellett a magyar horgászmozgalomért kiállnia, harcolnia. Mindig arra törekedett, hogy a társadalom elismerje a horgászatot, mint – mai szóhasználatnál élve – igen hasznos, szabadidőben eltöltött rekreációs tevékenységet. A múlt rendszerben ez csak részben sikerült, de annyit mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy Berényi János nélkül nem tartanánk ott, ahol ma vagyunk. Kiválóan megalapozta a magyar horgászmozgalom, és az RDHSZ jövőjét is.

• Egy szövetség akkor erős, ha a tagszervezetei is jól működnek és erősek. Az RDHSZ-nek 32 tageszervelete

Dr. Molnár Pál elnök

van, ami stabil bázist jelent. Miket tart a legfontosabb mérföldkönek az elmúlt három évtized történetéből?

– A legelső nagy feladat az volt, hogy az egyesületek közötti feszültségeket feloldjuk. Az északi egyesületek ugyanis engem, míg a déli egyesületek a régi vezetést támogatták. Sikerült konszolidálni a helyzetet. A második mérföldkő az volt, hogy a haltelepítéseket átláthatóvá tettük. A harmadik mérföldkő abban hozott nagy változást, hogy megszüntettük a külön álló egyesületi vízterületeket, és egységesen kezdtünk el a Duna-ággal foglalkozni. Egységes lett a víz, ami azért fontos, mert mindenki, aki itt horgászott, bárhol leülhetett a vízparton. Bevontuk ebbe a körbe az addig külön kezelt Tassi IV-es vízterületet is, ami ezzel minden Duna-ági horgász előtt megnyílt. Mérföldkönek tekintem azt az időszakot is, amikor a fejlesztéseket megkezdtük. A fejlesztések révén a szövetség szervezeti átalakítását is megvalósítottuk, ami azt jelenti, hogy a szervezeti egységek élére felelős vezetőket neveztünk ki, a halóri gárda megújításával jelentősen visszacsorítottuk a szabálytalanságokat. Nem túrtem el semmiféle szabálytalanságot, korrupciót. Itt fontos megemlíteni azt is, hogy a szövetség központi épületének a megújítása, újjáépítése új szintre emelte a szövetségi munkavégzés feltételeit. Az épület szuterénjében

egy új, korszerű halkeltető és kutató laboratórium is helyet kapott. S amit még mérföldkönek mondanék, az a Dömsödi Tógazdaság megvétele. Így lehetőség nyílt arra, hogy a teljes vertikumú, zárt haltermelést megvalósítsuk. Ez véd bennünket a piaci bizonytalanságoktól és az állategészségügyi kockázatoktól.

• A ráckevei pikkelyes ponty jó márka, országosan elismert pontyfajta.

– A saját pontyfajtánk nagy érték, vigyázunk az állományra. Mi vagyunk a fajta fenntartói, ami kötelezettséggel jár. Ez a pontyfajta kiváló sporthal: erős, egészséges, szívós, és a húsa kiváló. Az is bizonyított, hogy pontyfajtánk még a koi-herpeszvírust is túléli, mert rezisztens rá, vagyis a fajtát érdemes volna tovább fejleszteni. A ráckevei pikkelyes ponty bizonyította, hogy életképes és rekordméretűre nő, óriási élmény a horgászoknak a fogása.

• Milyen állapotban van a Duna-ág környezetvédelmi szempontból?

– Ez összetett, nehéz kérdés. Húsz évvel ezelőtt azért kezdtünk el dolgozni, hogy megkezdődjenek a Duna-ág revitalizációja. A revitalizáció egyik fontos eleme a Tassi Turbinamű, amely a kritikus nagyvízes időszakban reverzibilis üzemmódban képes vizet beemelni a Duna-ágba, és emellett normál üzemmódban képes áramot is termelni. A legnagyobb problémánk azonban a vízminőség, a Duna-ág kommunális szennyvíz szennyezése. A fejlődést nem lehet megállítani, rengetegen kiköltöztek az agglomerációba. A Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep nem képes a záporidőszak nagy mennyiségű szennyvízének a tárolására, és ilyenkor tisztítatlanul kerül be a Duna-ágba. Ha a szennyvíz alacsony vízszinttel találkozik, kialakulnak a szennyvízdugók, ami halpusztulást okoz. Az idén is ilyen helyzet állt elő, eddig 5,4 tonna halunk pusztult el, ami elfogadhatatlan.

• Szóljunk a halórzésről is, mert ott is szép eredményeket értek el. De sikerül-e a horgász gondolkodását is befolyásolni, megváltoztatni abból a szempontból, hogy a szabályokat betartásuk?

– Korábban bűnöző bandákat kellett felszámolnunk, még gépfegyveres bandákkal is szembe kellett néznünk. Voltak persze korrupált halórok is, és szervezett hallopás is folyt varsával, hálóval egyaránt. Az utóbbi évtizedekben sikerült rendet tenni, de az elmúlt egy-két évben ismét erősödött a megélhetési hallopás, elsősorban a migráció miatt. A horgászok között is akadnak

olyanok, akik tudatosan lopják a halat, de van olyan is, aki tudatlanságból adódóan vét a szabályok ellen. A halóri gárdánk – amely az előírt 6 fő helyett 14 fő – azonban kiválóan együttműködik a rendőrséggel, a vízi rendészettel, s a horgászok is egyre inkább kiközösítik a renitens horgászt.

• **Jól látom, hogy az Ön gondolkodásában mindig első helyen állt a fejlesztés? Most milyen fejlesztésekben gondolkodnak?**

– Szerintem jól látja, nem szabad megállni, mert aki megáll, az tönkre megy. Műszár fejleszteni, aminek az a lényege, hogy mozgatja a csapatot, s arra ösztönöz, hogy értelmesen, hatékonyan dolgozzunk. Az első helyen az áll, hogy a Dömsödi Tógazdaságot teljes egészében beüzemeljük, a halastavak rendbe hozatala most is folyamatban van. A Dömsödi Tógazdasággal a Makádi Tógazdaságot is tehermentesíteni tudjuk, ahol szintén elengedhetetlen a tógazdaság felújítása. Az évtizedek alatt a Makádi Tógazdaság teljesen leromlott, lecsökkent a víztest, ezzel csökkent a haltermelési kapacitás, és nagyobb a veszélye a fertőzésnek is. Növelnünk kell a ragadozó halak telepítési mennyiségét is, mert ez új kívánsága a horgászainknak.

• **Kényes a kérdés: vitában állnak a MOHOSZ-szal néhány ingatlan tulajdonjogát illetően annak ellenére, hogy**

jó viszonyt ápolnak az országos szövetséggel.

– Mi nagyra értékeljük a MOHOSZ tevékenységét. Csak kalapot emelhetünk az előtt, amit az országos szövetség elért. Megnövelte a költségvetését a közfeladatok ellátásának átvállalása fejében, profi módon újjá szervezte a horgászatot, kifehértette az ágazatot, felfuttatta a versenysportot, oda figyelnek a gyereknevelésre, támogatják a tagszövetségeket. De tudomásul kell venni, hogy a tagszövetségek, és legfőképpen az egyesületek nem mindig tudják követni ezt az iramot. Szerintem két dolog hiányzik: a türelem, és egy kicsit több demokrácia. A tagszövetségekkel meg kell beszélni, hogy merre tovább! Az egyesületek témaköre külön gond. Amelyiknek nincs vize, megfelelő közösségi élete, és csak jegyet árul, azt meg kell szüntetni. De azokat meg kell tartani, segíteni kell, akiknek van múltja és megfelelő közösségi élete. A gazdasági helyzet eredményezi, hogy a vezetésre megfelelő emberek a megélhetésre koncentrálnak, nem akarnak tisztséget vállalni. Hozzáteszem, nem a kor határozza meg, hogy valaki jó vezető-e, hanem a szakmai felkészültség (a végzettség és tapasztalat), a horgászmozgalmi gyakorlat és az elkötelezettség. A MOHOSZ vezetésének a MOHOSZ-választmány által nekünk ítélt vagyonhoz

való hozzáállását nem értem. A vagyoni vita folyamatban van. Remélem, hogy mindkét fél megelégedésével zárul.

• **Szerintem az utánpótlás kinevelésével is rosszul áll a mozgalom. Ön hogyan kezeli ezt a kérdést?**

– Az utánpótlás nevelésben szövetségünk rendkívüli erőfeszítéseket tesz, hiszen a gyermekeink a jövőnk. Jelenleg közel hétezer gyermek- és ifjúsági horgászunk van. Számukra öt turnus egyhetes gyermektábort, gyermeknapot, horgászuli programokat, vetélkedőket, gyermek és családi horgászversenyeket szervezünk. Nem titok, hogy még szeretnék indulni a következő öt évre szóló elnökválasztáson. A szövetség szekere jól fut, ilyen egységes még soha nem volt a csapat. Ilyen jó tisztségviselői közegben még nem dolgoztam, mindenhol támogatás kapok, mert látják az eredményeinket. Másrészt vannak még befejezetlen ügyeink. Munkál még bennem, hogy három dolgot nem hajtottam végre, ami nyomja a lelkemet. Az egyik a vagyon rendezése, ami folyamatban van. A másik a Duna-ág környezeti állapotának a javítása. Addig nem nyugszom, amíg a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep helyzete meg nem oldódik. A harmadik dolog, hogy nem neveltem ki az utódomat, amit pótolni szeretnék.

HAJTUN GYÖRGY

A tógazdasági haltermelés kilátásai

Népes közönség gyűlt össze Nagyatádon, a V-95 Kft. 300 hektáros tógazdaságában, hogy részt vegyenek a GINOP PLUSZ 2.1.1-2022-00100-as számú pályázat keretében tartott sajtónyilvános eseményen. Boros Attila, a tógazdaság vezetője és Szilágyi Gábor, a Bajcsihal Kft. ügyvezetője, egyben a két cég irányítója nemcsak a projektről beszéltek, hanem a két cég szoros együttműködéséről, valamint a haltermelés előtt álló piaci kihívásokról is.

Mindig jó olyan tógazdaságot látni, ahol rend és tisztaság fogadja a látogatót. Ez mindent elárul a vezetői szemléletről, magatartásról, és arról, hogy milyen a hangulat a cégnél. Boros Attila maximálisan teljesíti a szakmai elvárásokat, amiben jó partnerek a kollégái. Ahogy mondani szokás, jól működik a gépezet, jó a hangulat, mindenki teszi a dolgát. Szükség is van erre, mert a 300 hektáros tógazdaság 110 éves múlta tekint vissza, vagyis bőségesen ad munkát a tógazda-

ság korszerűsítése és a termelési színvonal megtartása.

A tógazdaságot a Rinya patak látja el vízzel, de a vízjogért mindig nagy harcok folytak, Ki gondolná, hogy egykor 87 vízimalom működött a Rinya patakon, és hogy több halastavat is ellátott vízzel! De az '50-es évekre megváltozott a táj képe: a vízimalmok eltűntek, a halastavakat privatizálták, köztük a nagyatádi tógazdaságot is. Ez utóbbi azonban ma is sikeresen termel.

A mai napig a nagyatádi tükörponty a fő termékük, amit 1997-ben fogadtak el tájfajtanak. A V-95. Kft. 2003-ban vette meg a nagyatádi tógazdaságot a Balatoni Halgazdaságtól. Boros Attila 1986 óta ott dolgozott, úgyhogy számára csak a tulajdonos változott, a munkahelye maradt a régi.

Az elmúlt húsz év során elnyert pályázatoknak köszönhetően a tógazdaság teljes infrastruktúráját megújították. Új irodaház, terménytároló, keltetőház és géptároló épült, a tavakat és telelőket felújították, kövezett vagy murvázott utakat építettek a tavak mentén. Az intenzív telepet 2015-

ben adták át, ezt szintén pályázati támogatással valósították meg.

Egy évvel később indult be az afrikaiharcsa-termelés, igaz, sok gyermekbetegséggel. Négy év alatt sikerült stabilizálni az intenzív telep termelését. Ezer tonnát meghaladó éves termelése nemcsak a kisbajcsi halfeldolgozó üzemet képes alapanyaggal ellátni, hanem a termékeiből a hazai piac kiszolgálása mellett még exportra is jut. A magyar fogyasztók többségének még mindig újdonságszámba megy, hogy az afrikai harcsa magyar termék, vagyis hogy jó minőségű, megbízható és ellenőrzött módon előállított halterméket vásárolhatnak a kiskereskedelemben.

Az intenzív telep 32 kádját fűrt kutak látják el vízzel. A tógazdaság víz bázisa továbbra is a Rinya patak, amely a klímaváltozás következtében minden évben változó mennyiségben „szállítja” a vizet, így gyakori az aszály és az árvíz is. Három évvel ezelőtt tudósítottunk róla, hogy az árvíz minden halat elvitt a tavakból, mert a Rinya patak vízszintje 4 méterrel meg-

▶ emelkedett. Minden víz alá került a telep-
helyen. A gátak eltűntek, az utak tönkre-
mentek, a kár értéke elérte a 140 millió for-
rintot. Enyhítésükre nem kaptak állami
segítséget, a tulajdonosok mélyen a zse-
bükbe nyúltak, hogy ne kelljen bezárni a
tógazdaságot.

Tavaly az aszály okozott nagy gondot, a
tavak nagy része kiszáradt a vízhiányban.
Az idei évben sikerült feltölteni a tavakat
üzemi szintre, mert január óta lehullott az
átlagos éves csapadékmennyiség háromne-
gyede. Így szépen fejlődik a halállomány.

Az már más kérdés, hogy lesz-e annyi
víz a csatornában a nagy nyári melegben is,
amikor akár napi 2 centimétert apad a
tavak vízszintje a párolgás következtében.
Érdekes, hogy nálunk nem a kormorán okoz
madárkárt, hanem a fekete gólya. Negy-
ven-ötven példány fogyasztja jóízűen az af-
rikai harcsájukat. A vidra is gondot okoz a
nagyatádi tavakban, több család is dézs-
malja a halállományt.

A kisbajcsi és a nagyatádi cég szoros
együttműködésének köszönhetően a Bajcs-
hal Kft. az ország legnagyobb halfel-
dolgozóját működteti. Ott dolgozzák fel a
tógazdaságban termelt halmennyiség
85-90 százalékát, nemcsak az afrikai har-

Boros Attila, a tógazdaság vezetője

csát, hanem a többi tógazdasági halfajt
(ponty, amur, busa, compó, keszeg stb.) is.

A kisbajcsi telepen tokféléket és csíkos
sügért is termelnek, úgyhogy kaviárt is elő-
állítanak. A BajcsHal márkanév alatt forgal-
mazott haltermékek – a pontyból és az af-
rikai harcsából készült halászlétől kezdve a
füstölt halon keresztül a pástétomokig
többféle finomságot gyártanak – országo-
san elismert és keresett készételek, a kiske-
reskedelmi üzletláncokban kaphatók.

A folyamatos termelés óriási szervezési
munkát, és igen nagy befektetői, saját
tőkét igényel. Különösen az elmúlt év gaz-
dasági nehézségei igazolták, hogy a Bajcs-
Hal Kft. stabil lábakon áll, pedig minden
költség jelentősen, sok esetben 50-100 szá-
zalékkal is megemelkedett. A költségnöve-
kedést az energiaárak alakulása tavaly nem
befolyásolta, majd az idei év végi elszámolá-
skor derül ki, hogy az energia mennyivel
növelte meg a termelési költségeket. Ezzel
szemben a cég csupán 30 százalékkal tudta
növelni a termékek árát, mert ennél többet
nem fogad el a piac. Így viszont elfogyott
az eredmény, a tavalyi mérleg szerin-
ti eredmény nulla közelében alakult.

A túlélési stratégia ezeknél a cégeknél
már működik. Csak tógazdasági haltermel-
ésből hosszabb távon nem lehet talpon
maradni, hacsak nem kap kompenzációs
támogatást a gazdaság. A tógazdasági
rendszerben az összes költségre szükség
van, amit eddig is felhasználtak, különben
felborul a természet rendje.

A nagyatádi gazdaság látogatásán is
meggyőződünk róla, hogy a tógazdasági
haltermelés ágazati szintű versenyképessé-
gének a javítása elkerülhetetlen.

(HAJTUNGY)

Az afrikai harcsa tenyésztéstechnológiájának fejlesztése

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz keretén belül a Vállalati kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységek ösztönzése (GINOP PLUSZ-2.1.1-21) című program keretében a V-95 Általános Vállalkozási Kft. 177,75 millió forint összköltségű projekt megvalósítására 124,2 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert el az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a magyar központi költségvetési előirányzatából.

A GINOP PLUSZ 2.1.1-2022-00100-as számú pályázattal kapcsolatban Boros Attila elmondta, hogy az afrikai harcsa fejének méretét csökkentve a nagyobb test révén 2-3 százalékkal jobb vágási kizozatalt szeretnének elérni, mert ez jelentős többletbevételt hozna. Az ötlet megvalósítására pályáztak a GINOP-on 124 millió forintos költségvetéssel, és megkezdték az anyaglak szelektálását. Már az ötödik generációt szaporítják, és minden bizonnyal sikeresen zárják a pályázatot, mert napi 1,2 dekagramm súlygyarapodást értek el az új generációnál úgy, hogy kevesebb takarmányra van szükség a hús előállításához. Egyébként a takarmány beszerzése nem egyszerű. Sokat kísérleteztek különböző takarmánygyártók termékeivel, végül Szerbiában találtak jó minőségű tápot.

A 2022-ben kezdődött projekt célja a két termelési célok kielégítésére kialakított afrikai harcsa vonal továbbfejlesztése szelekciós és molekuláris genetikai módszerek alkalmazásával. A genetikai vizsgálatok során olyan molekuláris markereket vizsgálnak, amelyek segítségével a kedvezőbb tulajdonságokat örökítő egyedek azonosíthatóvá válnak. Ezáltal két, az eredeti állománytól genetikailag is elkülönülő, kedvezőbb termelési tulajdonságokkal rendelkező vonalak kerülnek kialakításra. A vonalakat üzemi rendszerben tesztelik, és a kedvezőbb tulajdonságokat mutató vonal termelési bevezetésre kerül, míg a másik vonalat ezen vonal további nemesítésében kívánják majd hasznosítani. A projekt eredményeképpen mind gazdasági, mind tudományos tekintetben komoly előrelépés várható az afrikai harcsa tenyésztés- és termeléstéchnológiájában egyaránt.

A projekt a Széchenyi Terv Plusz program keretében valósul meg. A projektről bővebb információt a www.v95.hu oldalon olvashatnak.

További információ kérhető:

Szilágyi Gábor
06 (30) 939-8388
titkarsag@v95.hu